

10

מס' 51
פיקודת הוועדה הכלכלית
מיום 27.5.52 - 11.00

- היו"ר . מ. גבטוב
- י. טורי
- ג. מרביטל
- ש. לבית
- ש. גז'רנו
- ב. מזניה
- י. ספיר
- ש. פרלשטין
- מ. כהן
- ר. פלדמן

מ ד י ג י

י. ריטה - מטעם משרד המסחר והתעשייה

מ ד י ג י

סיכום הדיון באו הנבייה.

ס ד ר - ה י ג י

פוחת את הישיבה.
הייתי מבקש שחברי ועדת המשנה ימסרו לנו

היו"ר מ. גבטוב:
דו"ח על עבודת הוועדה.

ועדת המשנה לחוק התקנים מורכבת מ-3 חברים,
בן למעשה השתתפו בישיבות רק שני חברים.
הוועדה ישה מספר ישיבות, שמעו עדויות ומני חושב שהיום תסיים את עבודתה,
על כן הייתי מציע שדו"ח הוועדה יועמד לדיון במליאת הישיבה הבאה, כי יש
לחץ מסויים שחוק זה יתקבל לפני פגרת הקיץ.

ש. גז'רנו:

בוועדת משנה זו התהווה מצב מוזר במקצת,
חלוקי הדעות בין חברי הוועדה הם פחות מאשר בין חברי הוועדה והשר. חלוקי
הדעות הם כמלה, שיש להניח שרוב הוועדה יקבל את עמדת חברי הוועדה ולה את
עמדתו של השר. על כן הייתי מציע, שהדיון במליאת הוועדה ייערך בבוכחות
השר.

היו"ר ס. בנטוב:
אצינו יכולים לקבוע איזה דעה עלולה להתקבל, אבל אנו יכולים להודיע לשר, שהדבר יועמד על סדר היום של הוועדה והוא יוכל להביע את דעתו.

ב. אצבי:
בני מקרה שנוכל להביא את חוק התקנים לישיבה הבאה, כי הישיבה היום נסכמת.

היו"ר ס. בנטוב:
באם תסכמו היום, מבקשם להודיעני.

א. כהן:
ישיבת ועדת המשנה לעניני הסבוב, היתה צריכה להתקיים הודו, אבל לפי בקשת חבר הכנסת הרמל נאלצתי לדחותה.

היו"ר ס. בנטוב:
בהתאם למה שהוחלט בישיבה הקודמת בתחילת הישיבה בקריאת ההצעות לסיכום הדיון בצו הבניה ובמשיך הדיון לאור ההצעות, כך שבסוף הדיון נוכל להצביע.

י. ספיר:
הצעתנו היא:

א. לבטל את הצו בדבר הגבלת השימוש בחמרי בנין בנוסחתו הקיימת.

ב. הצעה זו לא תתקבל, יש לנו הערות לכמה סעיפים.

לגבי הסעיף א אנו יש תאריך מסויים של תקופת בנייה בקשר עם בנייה שהוקמו בקשות לרשות המקומית, בתקבל רשיון ובחנה ארכה מסוימת לבצע עד קבלת הרשיון, ובקבע תאריך אחרון לאלה שקבלו את הרשיון - עד ה-3.2.52. בתגור מתוך המציינות שישנו מספר לא גדול של חדרים, שקבלו את הרשיון בין ה-11.4.52 - 3.2.52. על כן אנו מציעים לכתוב במקום התאריך 3 באפריל 1952 את התאריך 15 באפריל 1952.

בסעיף ב' אנו מציעים למחוק את המלים הבאות אחרי המלים "לסרב לתת" וכן להכניס ולפרש את התנאים שבהם חייב או המנהל לתת את הרשיון;

סעיף 4 (ב) מתבטל מאליו.

סעיף 5 (ב) לקבוע בצו את הרכב ועדת הערעורים הצבורית, ולהוסיף כי לוועדת הערעורים תהיה סמכות מוחלטת להכרעה ולא להמלצה בלבד; וכן להוסיף אחרי המלים "בסעיף קטן (א) את המלים: "ואשר המנהל סרב לקבלו במלואו או בחלקו".

לאור זה סעיף 5 (ג) צריך לבוא לפני סעיף

5 (ב), כי בסעיף 5 (ב) נאמר, שועדת הערעורים מבחן כל ערעור שהוגש למנהל. בניה, שהפקיד קבע משהו והוגש ערעור. אין רשות למנהל לקבל את הערעור ולחזת את החלטת הפקיד אלא אם הערעור עבר דרך ועדת הערעורים. זהו הפירוש של הסעיף. אם זה כך, כל ערעור צריך לעבור את ועדת הערעורים. אם אנו אומס שלוועדה יש סמכות להחליט, והמנהל רשמי לאשר, זה יעמוד בסתירה לענין הערעור. על כן אנו מציעים "סעיף זה יהיה לפני הסעיף הדין לוועדת הערעורים. סעיף זה קודם לכל הענין של הערעורים. אם אדם הגיש ערעור, אין הוא חייב לבוא לוועדת הערעורים בהם המנהל מסכים לערעורו.

טא.

כפי שציינת קודם, אנו מאיעים למוסיף אחרי המליטה "בטעיף קטן (א)" את המליטה "האשר המנהל סרב לקבלו במלואו או בחלקו". זאת נומרת: המנהל רשמי לקבל את הערעור שהוגש לו, ואז המערער אינו מוסיע בפני ועדת הערעורים. אם המנהל סרב לקבל את הערעור בשלימותו או בחלקו, המערער מוסיע בפני ועדת הערעורים. על-ידי כך אנו קובעים טרואידורה בוחה יותר הממפשרת לכתור בעיות מבלי להעבירן לוועדת הערעורים.

לטעיף 6 מין לי נוסח, בלג רק עקרון, שבטעיף זה ייקבע באופן ברור, כי כל הוראה על גופן השימוש בחמרים, בחסכון וכד', צריכה להנתן עד הנתן ההרשאה בכל מקרה או בהוראה כללית אשר תחול על מבנים שיוקמו לאחר הנתנה.

יכול להיות מקרה שהמקיד יביד: מני הובע לא לעשות כפיט עבודה. זאת הוב יכול לעשות רק עם הנתן ההרשאה, כי את הרשיון הסוטי הוב נתן כאשר הוב קובע את החכמית, ואז הוב יובע את הוב יכול להרשות בניית כפיט עבודה או לא. לאחר שניתן הרשיון - מין אפשרות לעשות שינויים לגבי החסכון. מולט יכולה להיות הוראה כללית, וזה גם יותר בוח, על מיסוד בניית כי ות עבודות. מולט זה אינו יכול לחול על בנין שהתחילו בבנייתו. מני אומר כי הוראה כללית מחייבת לגבי מבנים שקיבלו את הרשיון מתחילת האורחה הכללית.

בטעיף 7 יש לתקן את הביסוח כך שיבהיר כי הכוונה היא רק לגבי חמרים לבנינים המיועדים לשמש את הצרכים הסוניציפליים של הרשויות המקומיות.

טעיף 7 נומרת: "הוראות או זה מין חלות על פעולות בניה המבוצעות על-ידי הממשלה, העיריות, המועצות המקומיות או בשביל אחת מאלה. זאת נומרת, שמין זה חל על המועצה עצמה, זה חל על הקבלן. לא נאמר את הכוונה היא לבתי-חוליים, בתי-ספר או לשיכון שפעיריה רוצה להקיסו, ואולי שיכון של 6 חדרים.

לא המבצו שוב הערות גיחס לעניית הבניה בכלל כי הנתנו שהכוונה היא לשינויים ולתוספות בצו זה.

היו"ר מ. בנטוב: אנו מדברים גה על מדיניות הבניה.

א. כהן: מה היא תעודת הסיכוח שלנו?

היו"ר מ. בנטוב: התעודה היא: לאחר דיון בצו ובדרכי הביצוע של המדיניות שהצו צריך לשמש, אנו ממליצים את המלצותינו. המלצות אלו הן פנימיות למשרד המסחר והתעשייה.

ב. מזניה: הצעתנו היא:

(א) ועדת הכלכלה שמעה ממלי מנהל מבין הבניה של משרד המסחר והתעשייה פרטים והסברים על המהות והתוכן של הצו מיום 8.4.52 המסדיר את השימוש בחמרי בנין.

(ב) הוועדה מוצאת שהצו הב"ל הוא צורך השעה, ומחייבת את הפעלתו.

(ג) הוועדה רשמה לפניה את הודעתו של בנ-כח משרד המסחר והתעשייה, כי מצד המשרד ייעשה הכל לממן מאיר של ההרשאות בבניה, במקרה שהנתונים הדרושים יתמלאו על-ידי המבקש.

מט/מד

ז. ספיר:

בטעיף 4 (א) אנו מציעים שיכנס פירוס התנאים שבהם חייב המפקח על המנהל לתת את ההרשאה לפי הניסוח הנוכחי, הפקיד יכול לסרב לכל בקשה.

היו"ר מ. בנטוב:

לגבי הערכת הצו ולגבי חיקונים מסוימים, יכול להיות שאוכל להצטרף לאחת מההצעות שהושטעו כאן, אבל ניסחתי את הצעתי לא מבחינה הדמינסטרטיבית, אלא לגבי התכנית של מדיניות הבניה שצריכה להתגשם על-פי צו זה.

(1) הוועדה רואה צורך, שמשרד המסחר והתעשיה יעבד בהקדם האפשרי תכנית כוללת של הבניה על כל סוגיה בשנה הקרובה, ויקבע את שיטת העדיפויות. התכנית חייבת לכלול את כל הבניה של הממשלה והרשויות המקומיות והאזוריות לצרכיהן הן.

(2) הוועדה רואה כהכרח את הטלת הפיקוח על השימוש בכל חמרי הבניה, בין הנקנים בהקצבה במטבע זר ובין הנקנים בלי הקצבה מטבע זר.

(3) חלוקת החמרים מסני המקורות תיעשה בהתאם לסולם העדיפויות, מתוך התחשבות בהבדלי המחירים של החמרים הנאים מהמקורות השונים.

אני יוצא מתוך הנחה, שאלה המביאים את החמרים, ואנו יודעים שביכולתם ללא תשלום הכרונה היא להשיג מחירים קבועים יותר, המטרה שלהם תתמלא על-ידי זה, שהם ישינו את המחירים הקבועים. למי הם צריכים למכור, זה אינו פוגע בצד המסחרי של צדדים האנשים המביאים את חמרי הבנין באורה זו. ואז, בהתאם לתכנית הכוללת אני סבור שהרשות המפקחת היא אשר צריכה לקבוע בתחום זה למי צריכים ללכת החמרים האלה לפי סולם עדיפויות מסויים.

(4) רשיונות בניה ינתנו רק בתחומי הסוגים והעדיפויות, הקבועים בתכנית הכוללת.

(5) תיאטר למשך שנה בניית דירות שעולות בגדלן על שני חדרי מגורים ועל שטח בניה של 65 מטר בשביל משפחות עד 5 נפשות, והעולות על 3 חדרים ו-80 מ"מ, למשפחות מעל 5 נפשות.

סעיף זה חל רק לגבי שיכונים. אני בכרונה קובע גם את השטח כי אפשר לבנות 3 אולמות ולא 3 חדרים.

(6) תיאטר למשך שנה בניית כל דירות שאינן לפי סטנדרט של צנע.

(7) בכל הדירות שייבנו יחייבו סטנדרטים שייקבעו לכל החלקים, כגון: חלונות, דלתות, אביזרים וכו'.

(8) רשיונות לבנין דירות עם חמרי בנין קצובים יינתנו למבקשים אינדיווידואלים על-פי תור שייקבע על כסיס: א) הוותק בארץ, ב) מצב הדיור הקיים של המבקש; ג) העדפת מקומות הספר (בגון: בארשטבע, מגדל-גד, ישובי הספר וכו').

(9) תיקבענה ועדת ציבוריות לקביעת תור השיכון לפי הכללים הנ"ל.

(10) גורמי בנין שונים רשאים לרכז את בקשות המסתכנים ולבצע את הבניה למענם.

ועדת הכלכלה
27.5.52

ממ/ממ

מה היא ההדגשה של המבקש האינדיווידואלי?

ז. ספיר:

ההדגשה היא בזה, שנותנים לפי זכות של כל
מסתכן ומסתכן ולא לפי חלוקה מכנית בין החברות.

היו"ר מ. בנטוב:

כאן מדובר על בניית דירות. האם הכוונה שכל שאר
המבנים שהחוק דן עליהם, אי-אפשר יהיה לבנותם?

ב. מבניטל:

התכנית הכוללת תקח בחשבון גם מבנים אחרים, כדוגמת
היא שהמשרד יכין תכנית ביחס למדיניות הבניה
וסולם העדיפויות, ואז בוכל להעיר את הערותינו לגבי תכנית זו.

היו"ר מ. בנטוב:

הצעתי היא:

א. סיון:

א. ועדת הכלכלה תחזור ותעיין בעוד תשעה חדשים
במצב עמדהוה במשק הבניה בהרץ כתוצאה מהפעלת הצו;

ב. על הממשלה להפעיל את צו הבניה מתוך המטרה
להפסיק את בזילת חמרי הבניה, המוקצבים לבניה עממית ולעוליים, אל בניית
מגורי הלוכטוס. אבל עליה להמשיך ולאפשר בניה פרטית סטודנטית לעוליים
ולוותיקים סטודנטי דירה ולהמנע משיתוק דרסטי של משק הבניה המסועף;

ג. יש להרשות בניית סטודנטי לוכטוס לעוליים בעלי
אמצעים, החמרים שבעצמם הביאו, בתנאי שחלק מסוים של חמרי בניה אלה יופרטו,
במקרים מתקבלים על הדעת, לצרכי הבניה העממית.

ברצוני להסביר את סעיף 2. לאחר שבשנת 1951
השקענו בבניה 47% מכלל ההשקעות בהרץ - השקעה זו קטנה מדי לעומת הצרכים,
אבל השקעה קטלנית מבחינת משק הכספים והכלכלה - אין להמנע למעשה מהפעלת
הצו ולצמצם את השטח הזה לממדים מתקבלים על הדעת בתנאים שלנו כרגע.
זה כולל גם הפסקה מסוימת של יבוא חמרי בנין ללא תשלום, ואותו יבוא ללא
תשלום מוכרה להיות מכוון עכשיו לשטחים היווניים יותר - אימפורט של יבוא
חמרי-גלם. על כן אני אומר: אני רוצה לראות כיצד הצו יפעל במשך 6 חדשים.

מניין אין לשחק במדופן דרסטי את משק הבניה, את
כוח האדם, את הייצור הקטור בבניה. זה ענין של תכנית ותיאום - בניה
איפה, בניה מה? איננו יכול להכתיב כאן תכנית לממשלה. על כן אני רוצה
לראות כיצד הצו יפעל, אבל איננו מקבל שיתוק טוטאלי לא של הפועלים,
לא של הקבלנים ולא של ההובלה העוטקת בבניה. יחד עם זאת איננו רוצה
להפסיק בניה של עוליים בעלי אמצעים.

אנו עוברים לדיון.

היו"ר מ. בנטוב:

ז. ספיר: יש פה שני קומפלקסים של בעיות: יש בעיות
הנוגעות למדיניות הצו, וישנן בעיות הנוגעות
לסעיפים מסוימים ונזיטוחם. אם נדון על שני הדברים יחד נסתכן. אני מציע
סנדון קודם-כל על הקווים הכלליים ואחר-כך בעבור לצו עצמו.

היו"ר מ. בנטוב: אני חושב שזו אינה פרוצידורה יעילה, כי איננו
דנים על חוק שבא לכנסת שאנו חייבים לנסח את
הסעיפים באופן מדויק. אלו הן רק המלצות, ובמסגרת של המלצות אפשר לדבר
גם על החוק וגם על המדיניות.

טא/אר

מ. חזני:

לגופו של החוק אני מצטרף להצעתו של חבר-
הכנסת מזניה, אבל לגבי האברים יש לי כמה

הערות. קודם-כל לסעיף 4.

אני מסכים שניתנת סמכות לפקיד המוסמך לבטל
הרשאה שהוא נתן, אבל זאת רק במקרה שהתברר שהאינפורמציה אינה נכונה.
אולם הפקיד אינו יכול לבטל הרשאה סתם, אלא רק במקרה שהאינפורמציה בדבר
סקורות החמרים והשימוש בהם היתה כוזבת. לעומת זאת אני מצטרף להצעתו
של חבר-הכנסת ספיר שיהיה כתוב "הפקיד יתן"; באיזה מקרים? ביחס לחמרים
מוקצבים אי-אפשר לחייב את הפקיד שיתן הרשאה לחמרים, אבל לגבי חמרי יבוא
ללא תשלום אם הנוגע בדבר הניח את דעתו של הפקיד המוסמך ונתן לו אינפורמציה
ברורה על סקורות החמרים, במקרה זה הפקיד צריך לתת הרשאה.

אני מתנגד לסעיף 5(ג). הסדר והיחס בין הפקיד
המוסמך והמנהל זה דבר פנימי שאינו מעניין אותם. המנהל יכול לשנות החלטה
שנתן פקיד מוסמך. אני מבין שאת הערעור אני מגיש על החלטת המנהל.

י. שפיר:

אתה מגיש ערעור על החלטת הפקיד.

מ. חזני:

אם כך, הסעיף הזה צריך להיות קודם.

לגופה של ועדת הערעורים, אני מציע שיהיה כתוב:
יתקין ועדת ערעורים צבורית, כי לפי החוק זו יכולה להיות ועדת ערעורים
פנימית. אם זוהי הכוונה, אני מתנגד לה. כן אני מציע לסמן את יסודות
הרכב הועדה.

לגבי סמכויות ועדת הערעורים, אני שואל: כיצד
נהוג במקרים אחרים? ישנן כמה ועדות ערעורים צבוריות. אם בסמכותן של
הועדות הקיימות לשנות החלטות, הרי גם לוועדה זו צריכה להנתן אותה סמכות;
אם בסמכות יתר הועדות רק ליעץ ולהמליץ בפני המנהל, זה צריך לחול גם על
ועדה זו.

ביחס לסעיף 6, אני מצטרף להצעת חבר הכנסת
ספיר. אני מבין, שפקיד נתן הרשאה ואחר כך יכול לשנות, אבל אז צריך להגביל
זאת בתאריך כשם שעצם הצו מתחשב בתאריך מסויים.

ביחס לרטריות המקומיות, אני מצטרף להצעת
חבר הכנסת ספיר, שיהיה כתוב: לצרכיהן המוניציפליים.

י. ריטה:

נדמה לי, שעל כל הטאלות שנשאלו היום עניתי
בשתי הישיבות הקודמות.

בגוף הצו כתוב; עניינים שהרשיון העירוני שלהם
ניתן אחרי 3 בפברואר, דינם יהיה כדין בניין חדש. אמרתי, שהתחיל ויכוח
בעתונות אם הצו יצא או לא, ובינתיים יהודים התחילו לבנות על מנת לקבוע
עובדה. דין בניינים אלה יהיה כדין בניינים חדשים. אם לא ינתן ליהודי
רשיון למרות שיש לו יסודות, ידע שאם היסודות האלה עשה על אחרייתו הוא
אלה הם בעיקר בניינים למכירה. הקבלנים מעוניינים כי ישנם 3000 חדרים כאלה.
אני מסופק אם זה 2000 חדרים. כאשר יצאו בוועדה המסנה של המועצה הכלכלית
העליונה, פה אחד החלטנו עם מר רובינשטיין, בא כוח הקבלנים, שהתאריך יקבע
ל-2 בפברואר.

בקשר לביטול או סנוי הרשאה שניתנה, אמרתי

ועדת הכלכלה
27.5.52

י. גורלי:
יש לי הרושם, שועדת הכלכלה אינה
מכלכלת את עניינה בסדר ובחטכון.
לפני 4 הצעות טובות. כל הצעה קובעת משהו. אפשר לקבל הצעה
אחת ולדרון על סעיפיה. מני סויע להצבע על ההצעות, האחרת הצעה
שקבל רוב, נדרון עליה סעיף סעיף.

היו"ר ס. גוטנברג:
אני מאטער שאינני יכול לקבל את הצעתך,
כי ההצעות אינן עומדות בניגוד אחת
לשניה.

א. גורלי:
אני סויע להפסיק את הוויכוח ולהצביע
את ההצעות.

היו"ר ס. גוטנברג:
אני מסויד לתצבע את הצעת חבר הכנסת
גורלי.

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת גורלי בדבר

היו"ר ס. גוטנברג: אנו מפסיקים בדיון.

י. ספינדל:
כמה הערות המכוונות להצעת היו"ר.
אני בגד הפרינציפ שמונדיל בין שני
סוגי השקפות. בין חולקים על כך, שעל חומר המוקצב בטבע זר
לא תחולנה הגבלות מקסימליות השימוש. לעומת זאת ישנה דעה האומרת,
שלגבי חומר הבא על ידי מה שקוראים יבוא שלא בהקצבה מטבע זר, דין
אחר לגמרי. ואז אני רוצה לבנות את הצו ואת התכנית שלך לפי
ההנחה זו: בחומר מוקצב כך, בחומר שאינו מוקצב - כך. חומר המוקצב
על ידי המדינה, רשמית המדינה לטעון לציבור, שכל דולר שהקציבה לחומר
בגין גזלה מלחמו של כלובי אלמוני, והיא צריכה לקבוע מה ייעשה בו.
גם לגבי חומר זה אני אומר: אם ניתנה הרשאה מסויימת, היא ניתנה רק
בתנאי שהאיש הנותן ידע ושוכנע שיש חומר בשביל כל הגבין או בשביל
החלק שעליו ניתנה ההרשאה, והרשאה אינה ניתנת כשאין בסחון שיהיה חומר.
במסע אני יכול לגנוב ולומר: שעת חירות. יכול להיות שבשעה כזאת
יש בודי הממשלה להחרים מה שיש מצלי בבית. תעשה זאת בתוקף חוק
שישנו בידה. היא יכולה לקחת את העץ וההדול הנחוצים לה לא לפי
חוק זה ולא לפי צו זה. קורה, שהממשלה אינה יכולה להמציא את החומר
בזמן. זה איננו קשור עם ההרשאה. ואז אני בא ואומר: כשניתנת
ההרשאה יכול להיות כתוב בה: החומר מוקצב בתנאי שהרשות בידי
הממשלה להפסיק או לשנות או לדחות את המועדים שנקבעו.

דין אחר לגבי חומר הבא ביבוא ללא
תשלום או בכל אורה אחרת, שאיננה הקצבה של האוצר. אינני יכול
להתעלם מחלק מסויים של המאות. יש דבר כזה. אבל הרוב המכריע
בכל אורותיו הוא בכל זאת תוספת של חומר או תוספת של דולרים
למשק המשיבה. כל הגבלה מיותרת שחושם על חומר זה, זהו הנזק. אינני
יכול לגנוב לחדש ולומר לו: אתה תביא חומר ותקבל 200 דולר, ובזה
אתה גומר. אדם שמביא לכאן חומר, ורוצה להשתמש בו - ישתמש בו.
אני יכול לגנוב ולומר לאנשים המבצעים חומר ביבוא ללא תשלום: החומר
בלבד אינו מספיק, ישנה בעיה של עובדים. מולם גם זה איננו קשור
בצו זה. דבר שני שאני יכול לשעון כליפתה הוא: אתה מנסים מביא

מא/מר

ועדת הכלכלה
27.5.52

חומר בעד 100 אלפים דולר ואתה רוצה שמתן לך לבנות, אבל היות ואין לי חומר אני מטיל עליך להפריש חלק מזה לצורכי בנייה אחרת. לא הייתי פוסל זאת. הממשלה יכולה להגיד: תן לנו חלק מהדולרים על מנת שנוכל לכסות בהם את ההוצאות שהמדינה מוציאה כדי שאתה תוכל להשתמש בחומר שלך. מבחינת עידוד הארץ, זהו מבטורד, אבל כדי להכניס חומרים ג-20 אלף דולר, זה כדאי. אולם גם זה איננו שייך לחוק הזה, אלא לתנאים של היבוא ללא תשלום. אם כן, אני מניע למסקנה, שכל הגבלה מיותר על הון חדש שנכנס לארץ, שלא במסצעות מכסירי המדינה או היצוא של המדינה, עליו אינן חלות שום הגבלות. אם הצו אינו אומר זאת בטפורט, הוא קטלני.

מר בנטוב הציע פה כמה הצעות שאינן קשורות לצו. אחת מדבר על כך, שיבנו בתים כאלה ובהגבלות מסויימות, הרי כל מה שאתה מציע לגבי חומר בהקצבה על ידי המדינה, מכספה היא - אתה צודק. אולם ברצע שאתה מדבר על חומר מסוגי המקורות גם יחד, אתה הופך את העניין לדבר אחר, ופה מחולקות דעותינו **כתכלית**. אם יש צורך בהגבלות מסויימות, הן לא תבואנה על ידי עצם הצו וההרשאה לבנות, אלא לפי צרכי המדינה, שיכולה להסתלט על כל אדם ועל כל חומר שנמצא במדינה, ובשעת חירום זה חל גם על אנשים והון הבאים מן החוץ.

ישנו מצב סוזר, שאם אדם מביא חומרי בניה לעצמו, הוא כשר, אם הוא מביא חומרי בניה לבניית בית חרושת שלו, זה כשר, אם כל הצו אינן זה באמר, אני אומר שזה כשר גם אם הוא יביא חומרי בניין למבירה. אני גורס כל תוספת של חומר הנכנס לארץ, כי זה רכוש המדינה.

משום כך אנו מדוכנים לקבל את סעיף 1 מהצעותיך וכל יתר הסעיפים מסעיף 4 במידה שזה חל על חומר מוקצב. אבל כל זה איננו יכול לחול על חומרי יבוא ללא תשלום.

ב. מבניאל:
עד כמה שמטרו לי, לא רק שהצו פורסם אלא הוא פועל. ועד כמה שאני שומע הניגודים בין הצו כפי שהוא מנוסח, ובין מה שחושבים כמה מחברי הוועדה הם תהומיים מסש. ברצוני לדעת, האם קבלנו הבטחה מהשר שהוא יתחשב באותן החלטות שתקבלנה ברוב דעות? ובאם לא קבלנו בחלטה כזאת, ובאם לא יתחשב, מה הם האמצעים שבידינו כוועדת כלכלה לפעול בהם על מנת שדעתנו התקבל?

היו"ר מ. בנטוב:
זוהי שאלה פרוצדוראלית שאפשר לטאול אותה בכל ועדה לגבי כל דיון. לא קבלנו שום הבטחות מהשר וגם לא בקטנו. בידינו אין אמצעים להכריח לקבל את המלצות שלנו.

ב. מבניאל:
האם אנו רשאים להביא את המלצותינו לידיעת חברי הכנסת?

היו"ר מ. בנטוב:
בהחלט.

ב. מבניאל:
אני שומר לי את הזכות להגיש את הצעותי בכתב.

טמ/סר

ועדת הכלכלה
27.6.52

א. כהן:
כאן קובעת בקורת המוצא בערך המטרה שהצו הזה צריך להשיג, וכאן אני רוצה בוויכוח או עטרה שאני יכול להבין או לא, או אי-הבנות.

צו זה מבטיח הסכומים שהיו בנותן למנהל מבין הבניה הרגילה צו קשה מאד. לא הייתי מסכים לסכומים כאלה לגבי סום שטח אחר. מדוע אני מסכים לשטח זה? - כי לשטח זה אני נגס לא מתוך הספקת עולם, אלא מתוך הערכת המציאות של שלוש השנים האחרונות. אני מעמיד את השאלה המכרעת לגבי מי שמנתגד לצו זה, האמצעים שהם אמורים להשתמש בהם על מנת להשיג את המטרה של צו זה, פעלו או לא פעלו בעבר, הנסיון מוכיח שלא פעלו מחוסר ענין זה של רסיון בגינה.

ברצוני להזכיר שבסוף שנת 1949 קמה צעקה גדולה בכל העמותות, שהנה מפטיקים את הבניה בארץ; הפסקת הבניה בארץ ותארו על כך תיאורים גאוניים. אנו בנינו בתקופה זו במידה שטוב מדינה הכי קפיטליסטית בעולם לא היתה הרטה לעצמה. הרסנו את התעשייה, הרסנו את החסכוניות בבנקים, הרסנו את המטבע.

בשבילי קבוע, שהי המדיניות שצו זה צריך להגשים. אני מוסר: אין ברירה אחרת מאשר לוותר או לא לוותר על המטרה הכלכלית. אבל אם מקבלים את המטרה הכלכלית, יש הכרח דחוף בתקופה מסוימת בצמצום קיצוני של הבניה - לא מפני שיש לנו בנינים במידה מספקת, אלא שטוב שחוצים דברים אחרים - מוכרחים לתת סכומים רחבות ולנסות כיצד זה יפעל במציאות.

מה מוסר חבר הכנסת ספיר? - הוא אמר "אם יש לך צורך בפועלים, זה ענין אחר". האם זה ענין של פועלים? אני רוצה להציע וגם ברנסטין מציע להפעיל כל הפוטנציאל של היבוא ללא תשלום לספוק חמרי גלם לאוכל ולבוט.

מה זה יבוא ללא תשלום? אפשר לוותר שזה הבאת הון לארץ. מולם יש כמות איכס של יבוא ללא תשלום, שאפשר להשיג בצורת דולרים שחורים או טרנספור. אני יודע שבהון עצום שאפשר היה לספק בו בעלים או מצרך אחר הבאנו חמרי בנין.

י. ספיר: איך?

א. כהן:
הרסינו יבוא ללא תשלום של חמרי בנין. בטוח זה נתנו חופש של סחירים. אני רוצה לתת עכשו חופש של סחירים לכותבה ואני רוצה להפעיל את כל היבוא ללא תשלום להבאת כותבה.

הטענה שיש למדינה אמצעים לפקח בצורה אחרת היא טענה תיאורטית, בדיוק כמו הטענה שעדה בשנת 1948 שאמרה: תיתן להרויח כמה שרוצים ותתקח על ידי מס ההכנסה. עובדה היא, שסמ ההכנסה אינו לוקח, ויש הכרח לפקח איך הוא על רווח הרוגן. גם כאן, אם איני בותן לעצמי אפשרות לפקח על סקורות החסר, איני יכול לפקח

השאלה העקרית היא, כיצד תגשים הממשלה את הצו לטענה. יתכן שחמרי 6 חדשים מצעק "בוול ד" נגד הצו הזה. אבל כרגע, אם אני מסכים שהמטרה היא להעביר אחרון גדול מההסקעות מבניה להסקעות בטוחים אחרים, אין לי דרך אלא להגביל באופן דרסטי את הגבייה הפרטית,

סאָלאַד

אפשר לסבור לו את המקור סמנו הוא כקבל את החסרים מבלי לבטל את הרסיון.
בשאלת השכלה אם אינו יכול להשתמש בחסרים אחרים. אני מוטרד: אם יש
פיקוח על הגביה, מדם שבונה צריך להראות סמיזח חסרים הוא בונה. אם יש
לו חסרים במחסן שלו ומה ריטה מבטל לו את הרסיון, הרי אם למר ריטה אין
אפשרות לקחת את החסרים מהמחסן שלו, הוא לא ישיג על-ידי כך ולא כלום.
בשאלת שכלה שניה: מה במקרה שהוא קונה חסרים בשוק השחור. אם הוא ממשיך
לעבוד שומלים אותו מבין לקח את החסרים, באותם מקרים שהפסיקו להקציב לו
חסרים והוא בכל-זאת ממשיך לבנות, הרי חסרים אלה באים ממקור שאיננו ברור.
וזו יכולה להיות להפסיק רסיון או לבטלו. על-ידי כך אתה משיג שני דברים:
סונע את הגביה מבלי בזירות מפחידות, ויכול לבטל לו את הרסיון באם הוא
ששתם בחסרים מהשוק השחור.

נקודה שניה היא, שאלת הפיקוח על חסרי
בנין המובאים ביבוא ללא תשלום. כאן ישנם כמה סוגים, סוג אחד של אנשים
המביאים את החסרים למפעלים שקיבלו רסיון לבנותם, כגון: בית-חרושת,
בית-חוליה או מפעל אחר. בזה איש אינו מתכוון לפגוע.

סוג שני: אנשים שרוצים להעביר הון
מביאים חסרי בניה ומוכרים אותם בדרך. הם מביאים זאת על מנת לקבל את
הרווח הליגלי. הרווח שלהם לא ישתנה אם ימכרו את החסרים לבי"ח, לוילה
פרטית או לבית ספר פרטי. מה אני טרופיח מזה שאני נותן למטסלה את הרשות
לקבוע לזמן ילך חסר זה? 2 דברים: א. צריך לדעת שחלק גדול מהיבוא ללא
תשלום זוהי הברחתם כסף טישראל. בגד הברחה זו יש להלחם, אבל במידה
טיסנה הברחה, אני לפחות רוצה להבטיח שהיהיה פרודוקטיבי, שבסקום שמטפחה
אחת מבנה רידה בת 10 חדרים, יבנו בזה ססה שיכוניים, מבלי לפגוע באדם
שהביא את החסרים.

ב. אם יש למישהו בית חרושת והוא בעבודה
ישרה יכול להרוויח את פרנסתו בכבוד, אבל הוא עושה לו חשבון, שאם יהיה
בלתי ישר יוכל להרוויח הון תועפות, אלא שהוא שואל מה יעשה עם הון התועפות
אם יש לו אפשרות להרוויח את הכסף בצורה כזאת ללבנות לו בית מפואר בחסרי
יבוא ללא תשלום, הוא עושה הכל כדי להרוויח את הכסף.

יש גם נימוק שלישי, נימוק מוסרי. אני
יודע שבאנגליה זה כבר 15 שנה מ-1939 אסור לבנות פרט לשיכוניים סטנדרטיים,
וכיום אם מר צ'רצ'יל יקבל סדר טרופן חסרי בנין במתנה, לא יקבל רסיון
לבנות לו וילה. מדוע אנו נרסה למישהו שיש לו איזה סקור דולרים בחו"ל
להביא חסרים ולבנות לו וילה? אם אתה מבטל את הפיקוח, הוא יוכל לבנות
כל מה שהוא רוצה.

ג. הזניה:

אני מבקש שההצעה תיערך בישיבה הבאה.

היו"ר ס. בנטוב:

אני טוכן להצמיד הצעה זו לצבעה, כי בישיבה
הקודמת הוחלט, שההצעה תערך בישיבה זו.
ההצעות יסנו, ואיני יודע מדוע איננו יכולים לסיים היום.

ג. הזניה:

הענין אינו פשוט. אני הצעתי שההצעה
תערך בתחילת הישיבה, אך הצעתי בדחתה
שאלות מסוימות וכותר לי לתבוע אפשרות
והתחיל ויכוח. בוויכוח התעוררו
לקבוע עמדה לגבי שאלות אלה.

היו"ר ס. בנטוב:

בגד טענה זו איני יכול לעמוד.

ג. אנרי:

אני מציע שבטבוע הבא תוגסנה כל ההצעות
בכתב וההצבעה תערך בתחילת הישיבה ללא
ויכוח.

הינו"ר ס. בנטוב:

מיני רוצה לקבל עלהתעל מחירותי. אני רוצה
שהמכרים ידעו שהם אחראים בעבור זה ולא

יגידו שהכרתי נמשכים זמן רב.

ה צ ב ע ה.

הצעת חבר הכנסת אורי - נתקבלה

מ. חזני:

אין בדעתי לחזור על כל ההערות שהוטעמו
אלה בעיקר לנקודה זו - ענין בוי או ביטול

ההרצה בכלל.

לגבי בניה מחסרי סוקצביה, לכאורה אני
יכול לומר: הרשאה לגבין והקצבת חסריה אין זה היינו אך. ואטנה מתברר
במסך הזמן מחסריה שחשבת להקציב אינם בדרך טכל מיני סבות. במקרה כזה
ידינה מחסרות להגיד לכונה: יש לך רשיון, אבל אין לך יותר חסרים. בא
מר ריטה ואומר, וכצדק, אם יש לו רשיון יקנה חסריה בטוק השחור. אולם
אני סבור שזה מספיק להקפיא את ההרשאה ולא לבטל אותה. אפשר לבטל הרשאה
שניתנה רק אם המינפורטציה שניתנה היתה כוזבת. זה לגבי חסריה סוקצביה.

אחרת הוא הכצב לגבי יבוא ללא תשלום.

לגופו של ענין, אני בעד פיקוח חמורא ביותר על היבוא ללא תשלום ועל בניה
על ידי חסריה יבוא ללא תשלום. לא כל דולר מעטיר את הארץ, אלא במקרים רבים
היבוא ללא תשלום מינו אלא ייצוא של לירות ישראליות לחו"ל, וזהו הסקור
לצרות. זה הורס את המטבע שלנו הלילינבלום ובציריך, לא כל שכן לגבי הבניה.
כי עצם הגבלת הבניה, זה לא רק ענין משקי, אלא ענין מוסרי, גם אם מקור
הכסף הוא במסר, אבל זה ענין של ברוניט ומחוננים לעומת ווילוח מסוארות.
אולם כל זה עובר למתן החרשאה, לאחר שניתנה הרשאה איני רואה כל ניסוק
לבטלה, אלא אם מתברר שמטרו אינפורמציה כוזבת, אבל כל עוד לא נוכחת
בוה, על שום מה לבטל את החרשאה?

בא מר ריטה ואומר, כי יכול לקרות מקרה

שהברזל יהיה דרוש למטרות בתחונניות חיוניות. אני אומר: אם לצבא יש
צורך בברזל, יבוא שר הבטחון ויוציא צו על החרמת הברזל, אבל דבר זה אינו
נוגס למסרר המסחר והמעשיה. זה אינו מחייב את ביטול החרשאה. לכן, אם
ניתנה הרשאה אין כל צורך במסכות לבטלה אלא עם יתברר שניתנה אינפורמציה
כוזבת.

י. ספיר:

ההצעה שלי בקטר עם ביטול הצו אינה
ש ללח כל הצעה שיכולה לבוא בדבר אסור

אל חושבי הארץ לבנות מבנים שהם בבחינת לוקסוס. אנו מוכנים לרונן על
ניסוח מחאים של איסור על בניית מבני דיור לחושבי הארץ שהם בבחינת
לוקסוס.